

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้วยการบูรณาการการเรียนการสอน
กับการบริการวิชาการและงานวิจัย : กรณีศึกษากลุ่มผู้สูงอายุ
บ้านต้นจ้าว หมู่ที่ 2 ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่*
The Development of the Quality of Life of the Elderly Group on
the Integration of Teaching and Learning, Academic Services
and Researches: A Case Study of the Elderly Group of Bantonngio, Village
No. 2 Sanphakwan Sub-District, Hangdong District, Chiangmai Province

ศิริอมร กาวิระ^{1**}

¹ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
เลขที่ 120 ถนนมหาราช ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการบูรณาการการเรียนการสอนรายวิชา
สัมมนา หัวข้อการประกอบการเข้ากับการบริการวิชาการและการวิจัย ของภาควิชาการประกอบการ
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และ 2) ศึกษาผลของการบริการวิชาการและงานวิจัยในรายวิชา
สัมมนา หัวข้อการประกอบการต่อกลุ่มผู้สูงอายุ บ้านต้นจ้าว หมู่ที่ 2 ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง
จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mix Method Research) กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้
คือ ผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน สมาชิกกลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน 7 คน และ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบ
ด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามใช้เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และแบบสรุปความเข้าใจรวบรวมข้อมูล
ทุติยภูมิ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหา ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสังเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์
เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการบูรณาการการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนา หัวข้อการประกอบการ
เข้ากับการบริการวิชาการและการวิจัย เป็นกระบวนการที่ใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) คือ Panning
(การวางแผน) การวางแผนการจัดการเรียนการสอนโดยระบุกิจกรรม/โครงการบริการวิชาการ ขั้นตอน
การบริการวิชาการและการวิจัยในแผนการสอน Doing (การปฏิบัติ) จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

* เรียบเรียงจากงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง ผลการบริการวิชาการและงานวิจัยต่อกลุ่มผู้สูงอายุบ้านต้นจ้าว หมู่ 2 ตำบลสันผักหวาน
อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

** ผู้เขียนหลัก

อีเมล: siriamorn@feu.edu

เข้ากับการบริการวิชาการและการทำวิจัย Check (ขั้นตอนการตรวจสอบ) นักศึกษารายงานผลการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน วัดและประเมินผลการเรียน การบริการวิชาการและการวิจัย โดยการติดตามการใช้ประโยชน์จากการบริการวิชาการและงานวิจัย และ Action (การนำข้อมูลกลับไปพัฒนา/ไปใช้ต่อ) โดยนำผลการจัดโครงการ/กิจกรรมการบริการวิชาการ และผลงานวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและมอบให้ชุมชน

2) ผลของการบริการวิชาการและงานวิจัยในรายวิชาสัมมนาหัวข้อการประกอบการ พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในภาพรวมต่อการจัดโครงการบริการวิชาการทุกครั้งในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับแรกคือ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริง รองลงมาคือ โครงการกิจกรรมตรงตามความต้องการและความคาดหวังของกลุ่มผู้สูงอายุและได้รับความรู้ ทักษะและประสบการณ์ใหม่จากโครงการและกิจกรรมนี้ ส่วนประโยชน์ของการบริการวิชาการและงานวิจัยต่อสมาชิกในกลุ่มผู้สูงอายุ คือทำให้คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุดีขึ้นทั้งในด้านสังคมทำให้สมาชิกผู้สูงอายุมีเพื่อนฝูงมากขึ้น ได้พบปะพูดคุยซึ่งกันและกัน ช่วยให้ผู้สูงอายุขจัดความเหงา ทำให้ไม่เครียด มีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น อีกทั้งสร้างความสามัคคีปรองดอง และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ด้านเศรษฐกิจทำให้ผู้สูงอายุมีอาชีพ มีรายได้เพิ่มมากขึ้น และสามารถนำเงินมาจุนเจือครอบครัวได้ดีขึ้น และด้านความเป็นอยู่ คือ มีสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยลูกหลานอย่างเดียว มีทัศนคติเชิงบวกในการใช้ชีวิตและเป็นการสร้างคุณค่าให้กับตัวเอง

คำสำคัญ

การบูรณาการการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการและงานวิจัย คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

Abstract

The purposes of the research seemed to investigate 1) the processes of the teaching and learning integration in the subject of Seminar under the topic “The Entrepreneur” integrating the academic services and the research carried out by Entrepreneur major, in the faculty of Business Administration, Far Eastern University, and 2) to explore the academic services results and the research in the subject of Seminar under the topic “The Entrepreneur” towards the elderly group of Bantonngio, Village No. 2 Sanphakwan Sub-District, Hangdong District, Chiangmai Province. The research seemed to be the mixed method Research. The target groups of this research were 4 community leaders and 7 members of the elderly group. The data collecting method were interview form and questionnaires for collecting the primary data, and summary forms for collecting the secondary data. The collected data were analyzed by arithmetic mean, standard deviation content synthesis and content analysis. The research found that; 1) the processes of the teaching

and learning integration in the subject of Seminar under the topic “The Entrepreneur” integrating the academic services and the research seemed to be the PDCA cycle for Planning – planning the teaching and learning management by identifying activities / academic services projects and stages of the academic services and the research in the teaching plans, Doing – preparing the integrated teaching and learning with the academic services and the research, Controlling – the students reported the results of all stages of the performance, measurement, and evaluation of the academic services and the research, including the evaluation of the utilization of the academic services and the research, and Action – applying the academic services results and the research to teaching and learning. And giving to the community 2) the academic services results and the research in the subject of Seminar under the topic “The Entrepreneur”, it was found that; on the whole, the satisfaction of the elderly group on the academic services seemed to be at the highest level. When each side was considered that had arithmetic means with descending order, it was found that all of them were at the highest level; that is, applying the academic knowledge to real world situations, meeting the demand and the expectation of the elderly group, and getting new knowledge, skills, and experience from the projects respectively. The benefits of the academic services and the research towards members of the elderly group seemed to improve the quality of life of the elderly group. In the side of the society, the academic services results and the research seemed to be very useful for the elderly group because they can give the elderly group the opportunity to have more friends and talk together to make them relax, including increasing the unity and good relationships of the elderly group. In terms of economic, it can be said that the academic services and the research can help the elderly group gain more money for their family. Moreover, the academic services and the research can increase positive attitudes for living and build self-esteem in the elderly group.

Keywords

Integration of Teaching and Learning, Academic Services and Researches, Quality of Life of the Elderly Group

บทนำ

ภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติ มี 4 ประการคือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาตามภารกิจหลักมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการตามภารกิจหลักทั้ง 4 ประการ ในรูปแบบต่างๆ ที่แตกต่างกันตามความถนัดในด้านที่สถาบันมีความเชี่ยวชาญ สำหรับการให้บริการทางวิชาการนั้นอาจให้เปล่าโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรืออาจคิดค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสม รูปแบบการให้บริการทางวิชาการมีหลายรูปแบบ เช่น การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรของทางสถาบัน เป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการในการจัดประชุมหรือสัมมนาวิชาการ ให้คำปรึกษา ทำงานวิจัย เพื่อตอบคำถามต่างๆ การให้บริการทางวิชาการ นอกจากการให้ประโยชน์แก่สังคมแล้ว สถาบันยังได้รับประโยชน์ในด้านต่างๆ อาทิ การเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของอาจารย์และนักศึกษา อันจะนำมาสู่การพัฒนาหลักสูตร สังคมและประเทศชาติต่อไป เช่น มีการบูรณาการการเรียนการสอนเข้ากับภารกิจอื่นๆ โดยจัดรูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันโดยเชื่อมโยงองค์ความรู้กับการปฏิบัติจริง อีกทั้งใช้ประโยชน์ทั้ง 4 ภารกิจ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558)

มหาวิทยาลัยพะเยาได้กำหนดพันธกิจของสถาบัน คือ สถาบันจะดำเนินการตามภารกิจหลักทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการชุมชน การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และสร้างมหาวิทยาลัยเป็นสังคมแห่งการเป็นผู้ประกอบการ และกำหนดกลยุทธ์การบริการวิชาการแก่สังคมที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการการบริการวิชาการแก่สังคมกับภารกิจอื่นๆ ไว้ คือ การสนับสนุนการบูรณาการการบริการวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอน การวิจัย และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (มหาวิทยาลัยพะเยา, 2556) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะวิชาการและวิชาชีพให้กับอาจารย์และนักศึกษา ดังนั้นภาควิชาการประกอบการ คณะบริหารธุรกิจ ได้ดำเนินการตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยโดยในรายวิชาการสัมมนา หัวข้อการประกอบการ ได้มีการบูรณาการการเรียนการสอนเข้ากับการบริการวิชาการและการวิจัย เพื่อเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนเป็นกระบวนการเรียนรู้โดยให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติจริง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 จนถึงปัจจุบันปีการศึกษา 2558 เป็นระยะเวลา 3 ปีโดยเลือกพื้นที่บ้านต้นจ๊ว หมู่ที่ 2 ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่เนื่องจากมหาวิทยาลัยวิทยาเขตสันผักหวาน ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลสันผักหวาน อีกทั้งมีความประสงค์สร้างประโยชน์ให้กับชุมชน ปีการศึกษา 2556 ทางสาขาวิชาการประกอบการ รายวิชาสัมมนาหัวข้อประกอบการ ได้ลงพื้นที่สำรวจความต้องการของชุมชนพบว่า กลุ่มผู้สูงอายุบ้านต้นจ๊ว หมู่ที่ 2 เป็นชุมชนที่น่าสนใจ โดยพบประเด็นปัญหาหลัก อยู่ 2 ประเด็น คือ 1) ผู้สูงอายุไม่ได้ประกอบอาชีพ มีความรู้สึกว่าตนเองไม่มีความสำคัญ จึงมีความต้องการมีอาชีพเพื่อมีรายได้เพิ่มและนำมาจุนเจือครอบครัว 2) ผู้สูงอายุเหงา เนื่องจากอยู่บ้านคนเดียวคนในครอบครัวไปทำงาน จึงต้องการพบปะเพื่อนเพื่อคลายเหงา ดังนั้นรายวิชาสัมมนา หัวข้อการประกอบการ จึงได้บูรณาการการเรียนการสอนเข้ากับการบริการวิชาการและการวิจัยอย่างต่อเนื่องโดยให้นักศึกษานำประเด็นจากการทำวิจัยและความรู้

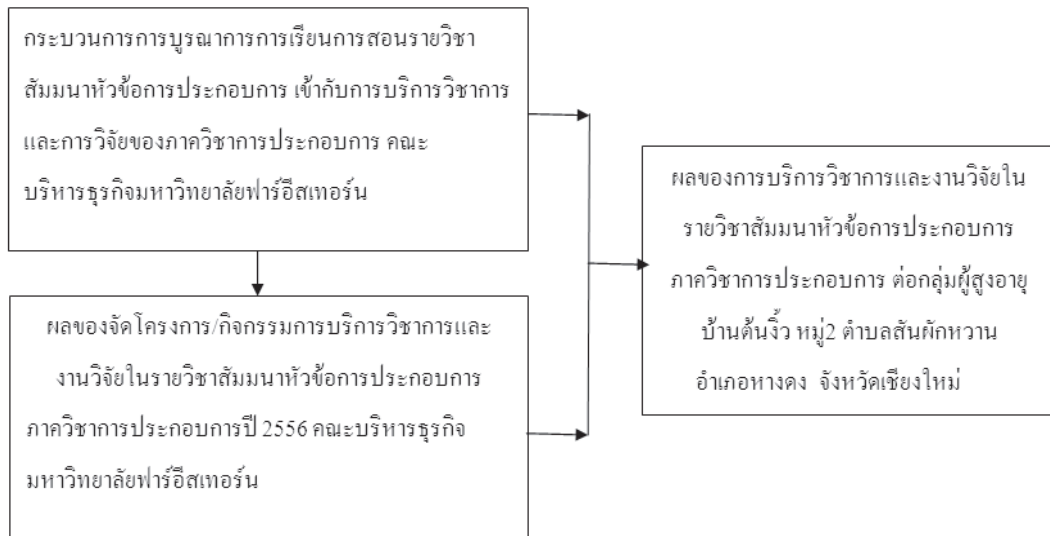
ในรายวิชาสัมมนาหัวข้อการประกอบการมาจัดทำโครงการบริการวิชาการตั้งแต่การวางแผนการทำงาน การปฏิบัติงาน การติดตามและประเมินผล ประกอบด้วยบริการวิชาการ 3 โครงการ ประกอบด้วย 1) การผลิตดอกไม้จันทน์และดอกไม้กระดาศหลากหลายสี 2) การผลิตพวงหรีดดอกไม้จันทน์และดอกไม้กระดาศหลากหลายสี 3) การเพิ่มเทคนิคการทำพวงหรีดดอกไม้จันทน์และดอกไม้กระดาศหลากหลายสี และงานวิจัย 3 เรื่อง ประกอบด้วย 1) ศิริอมร กาวิระ (2556ข) แนวทางการประกอบการเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับผู้สูงอายุ บ้านต้นจั่ว 2) ศิริอมร กาวิระ (2556 ก) ความพึงพอใจต่อโครงการส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ กรณีศึกษากลุ่มผู้สูงอายุ บ้านต้นจั่วหมู่ที่ 2 อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ 3) ศิริอมร กาวิระ (2557) การศึกษาช่องทางการจัดจำหน่ายพวงหรีดดอกไม้จันทน์และพวงหรีดดอกไม้กระดาศหลากหลายสี: กรณีศึกษาผู้สูงอายุบ้านต้นจั่ว ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

จากประเด็นปัญหาที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงกระบวนการการบูรณาการ การเรียนการสอนรายวิชาสัมมนา หัวข้อการประกอบการเข้ากับการบริการวิชาการและการวิจัย และ ศึกษาถึงผลของการบริการวิชาการและงานวิจัยในรายวิชาสัมมนา หัวข้อการประกอบการ ต่อกลุ่มผู้สูงอายุ บ้านต้นจั่ว หมู่ที่ 2 ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ อีกทั้งได้นำข้อมูลไปปรับปรุง การบูรณาการการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนา หัวข้อการประกอบการเข้ากับการบริการวิชาการและการวิจัย ในภาคการศึกษาต่อไป เพื่อช่วยพัฒนากลุ่มผู้สูงอายุให้มีฐานอาชีพที่มั่นคงและพึ่งพาตนเองได้ อีกทั้งเป็นการเพิ่มทักษะด้านวิชาการและวิชาชีพให้กับผู้สอนและนักศึกษา

วัตถุประสงค์

1. ศึกษากระบวนการการบูรณาการการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนา หัวข้อการประกอบการเข้ากับการบริการวิชาการและการวิจัยของภาควิชาการประกอบการ คณะบริหารธุรกิจ .มหาวิทยาลัยพะเยาสกอร์น
2. ศึกษาผลของการบริการวิชาการและงานวิจัยในรายวิชาสัมมนา หัวข้อการประกอบการ ต่อกลุ่มผู้สูงอายุ บ้านต้นจั่ว หมู่ที่ 2 ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mix Method Research) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน และสมาชิกผู้สูงอายุ จำนวน 7 คน บ้านต้นจ้าว หมู่ที่ 2 ตำบลสันคักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

2. การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษากระบวนการการบูรณาการการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนา หัวข้อประกอบการเข้ากับการบริการวิชาการและการวิจัยโดยมีวิธีการศึกษาจากเอกสารการสอนรายวิชาสัมมนา หัวข้อประกอบการประมวลรายวิชา และกระบวนการ PDCA

2.2 ศึกษาผลของการบริการวิชาการและงานวิจัยในรายวิชาสัมมนา หัวข้อประกอบการ โดยศึกษาจากการบริการวิชาการและงานวิจัยในรายวิชาสัมมนานำหัวข้อประกอบการ

2.3 รวบรวมข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 และ 2 มาตั้งประเด็นในการบริการวิชาการและงานวิจัย

2.4 ลงพื้นที่บริการวิชาการและเก็บข้อมูลงานวิจัยโดยมีวิธีการ ดังนี้ 1) นำหัวข้อบริการวิชาการและงานวิจัยเสนอผู้นำชุมชนละกลุ่มผู้สูงอายุ 2) จัดทำโครงการบริการวิชาการ 3) จัดหาวิทยากรในการให้บริการวิชาการ

2.5 สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2.6 สรุปผลการบริการวิชาการและงานวิจัยที่มีต่อกลุ่มผู้สูงอายุ

3. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามใช้เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และแบบสรุปความใช้เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

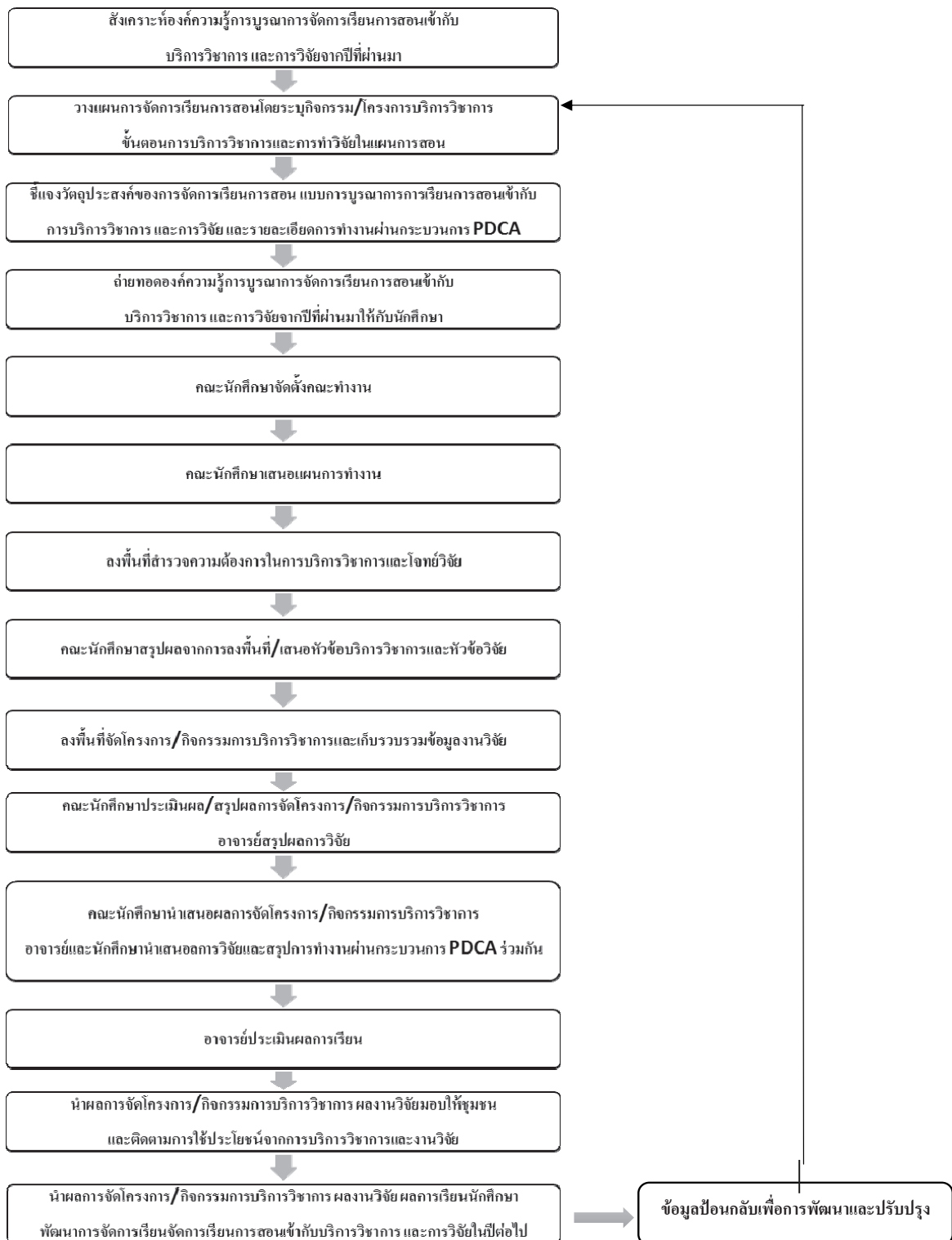
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสังเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. กระบวนการบูรณาการการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนาหัวข้อการประกอบการเข้ากับการบริการวิชาการและการวิจัย

กระบวนการบูรณาการการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนาหัวข้อการประกอบการเข้ากับการบริการวิชาการและการวิจัย เป็นกระบวนการที่ใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) คือ Panning (การวางแผน) ในส่วนของผู้สอนได้มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนโดยระบุกิจกรรม/โครงการบริการวิชาการ ขั้นตอนการบริการวิชาการและการวิจัยในแผนการสอน โดยเน้นการปฏิบัติและการมีส่วนร่วม ผลที่เกิดขึ้นกับผู้สอน คือ มีรายละเอียดและมีความชัดเจนในรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ในส่วนของนักศึกษาได้มีการวางแผนกิจกรรม/โครงการบริการวิชาการ และการวิจัยร่วมกัน ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงขั้นตอนในการกำหนดการจัดกิจกรรม/การวิจัย การทำงานร่วมกัน Doing (การปฏิบัติ) ผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเข้ากับการบริการวิชาการและการทำวิจัยตามแผนที่วางไว้ ทำให้ผู้สอนได้ถ่ายทอดองค์ความรู้เป็นขั้นตอนและครบถ้วน นักศึกษาได้จัดกิจกรรมโครงการและทำวิจัย (เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล) ทำให้ได้เรียนรู้เนื้อหาในรายวิชาจากประสบการณ์ตรงผ่านการลงมือปฏิบัติ ได้ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะภาวะผู้นำ และผู้ตาม การปรับตัว การแก้ไขปัญหาในการทำงานร่วมกัน ได้ตระหนักถึงการมีจิตอาสา และมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากกว่าในห้องเรียนและเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาอยากเรียนรู้ Check (ขั้นตอนการตรวจสอบ) ผู้สอนประเมินผลการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาจากการสังเกตการลงมือปฏิบัติของนักศึกษา การทดสอบ (ข้อสอบปลายภาค) การรายงานผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา การประเมินผลของนักศึกษากับนักศึกษา และติดตามผลการบริการวิชาการและการทำวิจัย การใช้ประโยชน์จากการบริการวิชาการและงานวิจัย ทำให้เห็นผลการเรียนรู้ของนักศึกษา การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน เห็นผลของการบริการวิชาการและการทำวิจัยที่มีต่อกลุ่มผู้สูงอายุ ส่วนนักศึกษาได้จัดประชุมโดยให้เพื่อนนักศึกษาแต่ละฝ่ายงานที่รับผิดชอบรายงานผลการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนในการจัดกิจกรรม ผลคือได้รู้ความก้าวหน้าของการทำงาน รู้ปัญหาและได้แนวทางในการแก้ปัญหาร่วมกัน ระหว่างนักศึกษากับนักศึกษา และนักศึกษากับชุมชน และ Action(การนำข้อมูลกลับไปพัฒนา/ไปใช้ต่อ) ผู้สอนนำผลการจัดโครงการ/กิจกรรมการบริการวิชาการและผลงานวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และนำผลการจัดโครงการ/กิจกรรมการบริการวิชาการ และผลงานวิจัยมอบให้ชุมชน ในด้านผลต่อผู้สอน คือ ทำให้สามารถจัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามความต้องการของนักศึกษา ส่วนผลต่อนักศึกษา คือ ได้มีตัวอย่างในการจัดกิจกรรม/วิจัยนำมาปรับประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกัน รายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1: กระบวนการบูรณาการการเรียนการสอนรายวิชาสัมพันธ์กับหัวข้อการประกอบการ
เข้ากับการบริการวิชาการ และงานวิจัย

2. ผลของการบริการวิชาการและงานวิจัยในรายวิชาสัมมนาหัวข้อการประกอบการ

ผลการสรุปการบริการวิชาการทั้ง 3 โครงการ และ งานวิจัยทั้ง 3 เรื่อง ที่ผ่านมา (ปีการศึกษา 2556 – ปีการศึกษา 2557) ของรายวิชาสัมมนาหัวข้อการประกอบการสรุปได้ดังนี้

2.1 โครงการบริการวิชาการ ได้แก่ 1) โครงการการผลิตดอกไม้จันทน์และดอกไม้กระดาดหลากหลายสี พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุ มีความพึงพอใจต่อโครงการมากที่สุด และได้รับความรู้ทักษะประสบการณ์ใหม่ ๆ ในการผลิตดอกไม้จันทน์และดอกไม้กระดาดหลากหลายสีที่มีต้นทุนที่ต่ำกว่าที่เคยผลิตมา สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการผลิตดอกไม้จันทน์และดอกไม้กระดาดหลากหลายสีได้จริง ทำให้หายเหงา และเห็นว่าควรมีการบริการวิชาการในลักษณะแบบนี้อย่างต่อเนื่อง 2) โครงการการผลิตพวงหรีดดอกไม้จันทน์ และดอกไม้กระดาดหลากหลายสี พบว่ากลุ่มผู้สูงอายุ มีความพึงพอใจต่อโครงการมากที่สุด ได้รับความรู้ทักษะในการผลิตพวงหรีดดอกไม้จันทน์และดอกไม้กระดาดหลากหลายสีจากวัสดุที่มีอยู่ในหมู่บ้านที่มีต้นทุนต่ำ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริงทำให้หายเหงา 3) โครงการการเพิ่มเทคนิคการทำพวงหรีดดอกไม้จันทน์และดอกไม้กระดาดหลากหลายสี พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุ มีความพึงพอใจต่อโครงการมากที่สุด ได้รับความรู้เรื่องเทคนิคในการผลิตพวงหรีดดอกไม้จันทน์และดอกไม้กระดาดหลากหลายสีให้มีความโดดเด่น น่าสนใจ วัสดุบางอย่างบนพวงหรีดสามารถกลับมาใช้ประโยชน์ได้จริง เช่น ซ่อนที่ใช้ประดับพวงหรีด สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริง การรวมกลุ่มทำให้หายเหงา

2.2 ผลงานวิจัย 3 เรื่องสรุปผลได้ดังนี้

1) ศิริอมร กาวิระ (2556ข) แนวทางการประกอบการเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับผู้สูงอายุ บ้านต้นงิ้ว ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่อยู่ลำพังคนเดียว ไม่มีอาชีพ ขาดรายได้มาจุนเจือครอบครัว มีทักษะฝีมือด้านจักสาน กลุ่มผู้สูงอายุเคยทำดอกไม้จันทน์จำหน่ายแต่ขายไม่ได้ ไม่มีตลาดรองรับ เนื่องจากสินค้าไม่มีมาตรฐานเพราะขาดผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการผลิต และต้องการความรู้เพื่อพัฒนาการทำดอกไม้จันทน์และการทำตลาดสำหรับจำหน่ายดอกไม้จันทน์

2) ศิริอมร กาวิระ (2556ก) ความพึงพอใจต่อโครงการส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ กรณีศึกษากลุ่มผู้สูงอายุ บ้านต้นงิ้วหมู่ที่ 2 อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุมีความพึงพอใจด้านคุณภาพของโครงการบริการวิชาการในระดับมากที่สุดได้รับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ใหม่ ๆ จากโครงการบริการวิชาการ มีข้อเสนอแนะ คือ ต้องการให้จัดโครงการบริการวิชาการในด้านการส่งเสริมอาชีพให้ผู้สูงอายุแบบนี้บ่อยๆ เพื่อเพิ่มองค์ความรู้และเป็นกิจกรรมคลายเหงา

3) ศิริอมร กาวิระ (2557) การศึกษาช่องทางการจัดจำหน่ายพวงหรีดดอกไม้จันทน์และพวงหรีดดอกไม้กระดาดหลากหลายสีกรณีศึกษาผู้สูงอายุบ้านต้นงิ้ว ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าพบช่องทางทางการจัดจำหน่ายมีดังนี้ 1) การซื้อโดยตรงจากกลุ่มผู้สูงอายุ เพราะต้องการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรม และรายได้เสริม 2) การส่งสินค้าให้กับหมู่บ้านใกล้เคียงโดยได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลสันผักหวาน 3) การสั่งซื้อพร้อมบริการส่งแบบถึงมือผู้รับ (Delivery) เนื่องจากเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้บริโภคที่ไม่มีเวลาในการติดต่อซื้อโดยตรงกับกลุ่มผู้สูงอายุและไม่มีเวลาเข้าร่วมพิธี 4) กลุ่มผู้สูงอายุ

เริ่มมีรายได้เพิ่มจากการขายพวงหรีด เฉลี่ยเดือนละ 10-15 อัน (คิดเป็นเงิน 3,000 บาท)

สำหรับ ความพึงพอใจพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในภาพรวมต่อการจัดโครงการบริการวิชาการทุกครั้งในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน อันดับแรกคือ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริง (ค่าเฉลี่ย = 4.85) รองลงมา โครงการกิจกรรมตรงตามความต้องการและความคาดหวังของกลุ่มผู้สูงอายุ (ค่าเฉลี่ย = 4.65) และได้รับความรู้ ทักษะและประสบการณ์ใหม่จากโครงการและกิจกรรมนี้ (ค่าเฉลี่ย = 4.55) ตามลำดับ ประเด็นประโยชน์ของการบริการวิชาการและงานวิจัยต่อสมาชิกในกลุ่มผู้สูงอายุ พบว่า ทำให้คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุดีขึ้น ในด้านสังคมทำให้สมาชิกผู้สูงอายุ มีเพื่อนฝูงมากขึ้น ได้พบปะพูดคุยซึ่งกันและกัน ช่วยให้ผู้สูงอายุ จัดความเหงา ทำให้ไม่เครียด มีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น อีกทั้งสร้างความสามัคคีปรองดอง และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ด้านเศรษฐกิจทำให้ผู้สูงอายุมีอาชีพ มีรายได้เพิ่มมากขึ้น และสามารถนำเงินมาจุนเจือครอบครัวได้ดีขึ้น และด้านความเป็นอยู่ คือ มีสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยลูกหลานอย่างเดียว มีทัศนคติเชิงบวกในการใช้ชีวิต และเป็นการสร้างคุณค่าให้กับตัวเอง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลของการบริการวิชาการและงานวิจัยในรายวิชาสัมมนาหัวข้อการประกอบการส่งผลดีต่อกลุ่มผู้สูงอายุ บ้านต้นจ๊ว หมู่ที่ 2 ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุดีขึ้นทั้งในด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และกลุ่มเป้าหมายเห็นว่าควรจัดกิจกรรมที่ให้แก่กลุ่มผู้สูงอายุได้มาทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และรัฐบาลควรเข้ามาสนับสนุนให้กลุ่มผู้สูงอายุมีอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ พิสัยฐ์ พริยาพรณ (2551) ที่ศึกษาแนวทางและรูปแบบการจัดการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังเชิงรุก ซึ่งผู้สูงอายุให้ความหมายและความสำคัญ คือ การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดแรงสนับสนุนทางสังคม รู้สึกมีคุณค่า มีกำลังใจในการเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งร่างกายและจิตใจ และยังสอดคล้องกับสิงหา ธนสุภาณุเวช (2556) ที่พบว่าชุมชนควรสนับสนุนให้มีกิจกรรมที่ผู้สูงอายุมารวมตัวกันเพราะกิจกรรมการทำงานร่วมกันมีผลต่อสุขภาพจิตทางอ้อม ดังนั้นรัฐบาลควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีโอกาสทำงานและมีรายได้ที่เหมาะสม อีกทั้งสอดคล้องกับวันเพ็ญ ปันธราช (2552) ที่ศึกษาการพัฒนากระบวนการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ว่าการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุในหมู่บ้าน มีการรวมกลุ่มกันเพื่อความเข้มแข็งของสังคม

กระบวนการการบูรณาการการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนา หัวข้อการประกอบการเข้ากับการบริการวิชาการ และการวิจัย ของภาควิชาการประกอบการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพะเยาเป็นกระบวนการที่ใช้วงจรคุณภาพ PDCA คือ Panning (การวางแผน) Doing (การปฏิบัติ) Check (ขั้นตอนการตรวจสอบ) นักศึกษารายงานผลการปฏิบัติงาน และ Action (การนำข้อมูลกลับไปพัฒนาไปใช้) ซึ่งได้ดำเนินการตามภารกิจของทางสถาบัน สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ดีในการบูรณาการงานบริการวิชาการกับการเรียนการสอนและการวิจัยของธนพรณ ธาณี (2556) ที่เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์รายวิชาที่จะสอน

วางแผนการสอนการบริการวิชาการ นำนักศึกษาออกพื้นที่พร้อมกับผู้สอน และนำความรู้ที่ได้รับจากการบริการวิชาการหรือประเด็นปัญหาจากการบริการวิชาการมาใช้เป็นกรณีศึกษาให้กับนักศึกษาได้เรียนในชั้นเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์นครราชสีมา คณะเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติ (2555) ที่มีการนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากการบริการวิชาการมาบูรณาการกับรายวิชา นำผลการวิจัยที่ดำเนินการแล้วเสร็จไปใช้ในการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติโดยปรับรายละเอียด/เพิ่มเติมเนื้อหาในเอกสารประกอบการสอน และใช้วงจรคุณภาพ PDCAในการทำงาน

สรุป

จากผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการการเรียนการสอนในรายวิชาสัมมนา หัวข้อการประกอบการเข้ากับการบริการวิชาการและงานวิจัยส่งผลให้ 1) นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริง ผ่านกระบวนการวงจรคุณภาพ (PDCA) 2) กลุ่มผู้สูงอายุได้ประโยชน์จากการบริการวิชาการและงานวิจัย คือ การเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งในด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านความเป็นอยู่ 3) ชุมชนมีความพร้อมและมีส่วนร่วมในการกิจกรรมเป็นอย่างดี และ 4) ผู้นำชุมชนเห็นความสำคัญและสนับสนุนการบริการวิชาการและงานวิจัย ดังนั้นจึงควรจัดการบูรณาการการเรียนการสอนในรายวิชาสัมมนา หัวข้อการประกอบการเข้ากับการบริการวิชาการและงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง และกับรายวิชาอื่นๆ เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะวิชาการวิชาชีพของอาจารย์ และนักศึกษา รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- ธนพรธณ ธาณี. (2556). รายงานการจัดการความรู้การบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอนและงานวิจัย. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- พิสิษฐ์ พิริยาพรธณ. (2551). พัฒนาแนวทางและรูปแบบการจัดการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังเชิงรุก. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยพะเยาสีเกอรัน. (2556). แผนกลยุทธ์การบริการวิชาการแก่สังคมระยะ 5 ปี (ปีการศึกษา 2555 -2559). [(เอกสารอัดสำเนา)]. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- วันเพ็ญ ปิณฑราช. (2552). การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สิงหา ธนศุภานุเวช. (2556). ภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุที่ทำงานกับไม่ได้ทำงาน. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2557). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- ศิริอมร กาวีระ. (2556ก). ความพึงพอใจต่อโครงการส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุกรณีศึกษาการผลิตดอกไม้จันทน์ หมู่ 2 บ้านต้นจั่ว ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยพะเยาสีเกอรัน.

- ศิริอมร กาวิระ. (2556ข). แนวทางการประกอบการเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับผู้สูงอายุ บ้านต้นจั่ว ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดงจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น.
- ศิริอมร กาวิระ. (2557). การศึกษาช่องทางการจัดจำหน่ายพวงหรีดดอกไม้จันทร์และพวงหรีด กระดาษหลากสี: กรณีศึกษาผู้สูงอายุบ้านต้นจั่ว ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก คณะเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติ . (2555). แนวทางการบูรณาการงานบริการวิชาการกับการเรียนการสอนและงานวิจัย. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.